

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор НН Інституту
педагогіки і психології

 С.М.Кондратюк

« 30 » серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА

Перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Англійська та німецька мови)

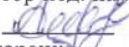
Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Англійська та німецька мови)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН Інституту педагогіки і
психології

Протокол № 1 від 30.08.2023 року

Голова доктор іед. наук.

професор

Ю. А. Бондаренко

Суми – 2023

Розробник:

Чернякова Жанна Юріївна – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Бойченко М.А. доктор пед. наук, професор _____

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 8	(Вказати освітній ступінь) Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й			
Семестр			
1-й		2-й	
Лекції			
26 год.		20 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		24 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
68 год.		74 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Вид контролю: екзамен			
Загальна кількість годин - 240			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів здатність аналізувати основні категорії виховання, навчання та розвитку, володіти науковими основами організації педагогічної діяльності в контексті Закону України «Про освіту» та Концепції Нової української школи, основами школознавства.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою є міжпредметні зв'язки з наступними дисциплінами:

- З **філософією**, яка забезпечує загальнонауковою методологією наукового пізнання;
- З **психологією**, що має спільність об'єктів вивчення, індивідуальних і вікових особливостей дітей різного віку, опанування методиками вивчення особистості, колективу, особливостей формування Я-концепції, мотивації діяльності та ін.;
- З **анатомією та фізіологією**, що забезпечує розуміння морфологічних та фізіологічних особливостей кожного вікового періоду;
- З **естетикою**, що забезпечує формування всебічно розвиненої особистості;
- З **соціологією**, методи і результати досліджень якої використовує педагогіка;
- З **історією**, що забезпечує формування знань студентів про зміни та особливості навчально-виховних систем в різні історичні епохи.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	ПРЗ 1	Оволодіння філософськими основами педагогіки, сучасними вітчизняними і зарубіжними педагогічними теоріями.
	ПРЗ 2	Оволодіння нормативними юридичними документами, що регламентують функціонування освітньої системи сучасної України.
	ПРЗ 3	Усвідомлення сутності виховання, його загальних і конкретних цілей і завдань, організаційних форм, засобів, методів розвиваючого соціально-значущого виховання.

	ПРЗ 4	Усвідомлення сутності навчання, наукових основ його організації, закономірностей, принципів, цілей, завдань, методів, організаційних форм, педагогічної діагностики навчальних досягнень учнів.
	ПРЗ 5	Оволодіння науковими основами та методами науково-педагогічного дослідження.
	ПРЗ 6	Усвідомлення змісту, форм і методів управління процесом самовиховання учнів, стимулювання їх позитивної самореалізації у всіх можливих сферах діяльності.
	ПРЗ 7	Оволодіння основами педагогічного управління освітніми установами.
	ПРЗ 8	Розуміння сутності педагогічних технологій, шляхів підвищення педагогічної майстерності вчителя.
Уміння	ПРУ 1	Уміння планувати навчально-виховну діяльність.
	ПРУ 2	Уміння педагогічного прогнозування результатів навчально-виховної діяльності.
	ПРУ 3	Уміння правильного вибору і користування методами, прийомами, засобами навчально-виховної діяльності.
	ПРУ 4	Уміння вибору доцільних організаційних форм навчання, виховання та розвитку.
	ПРУ 5	Уміння здійснювати всі види контролю за навчально-виховною роботою учнів, оперативно і об'єктивно оцінювати її.
	ПРУ 6	Уміння забезпечити умови для самоосвіти і самовиховання учнів.
	ПРУ 7	Уміння здійснювати аналіз своєї діяльності відповідно до вимог сучасної педагогічної теорії і практики.
Комунікації	ПРК 1	Здатність здійснювати вербальну комунікацію з учнями, їх батьками та колегами в рамках педагогіки партнерства.
	ПРК 2	Здатність здійснювати невербальну комунікацію в освітньому процесі.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
-----------------	---

90 – 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію, та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної творчої діяльності, вільно використовує знання для використання творчих завдань.
82 – 89	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, має стійкі навички виконання завдань.
74 – 81	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, але узагальнює і систематизує навчальну інформацію не в повній мірі, допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці.
64 – 73	Володіє навчальним матеріалом, знає основні поняття навчального матеріалу, виконує поставлені завдання на репродуктивному рівні, має недостатньо стійкі навички виконання практичних завдань.
60 – 63	Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, відтворює певну частину навчального матеріалу на рівні запам'ятовування, знає основні поняття навчального матеріалу. Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.

35 – 59	Має фрагментарні знання при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, відсутні сформовані вміння та навички, допускає суттєві помилки під час відповіді. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
1 – 34	Студент не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Розподіл балів (1 семестр + 2 семестр)

Поточний контроль									Разом
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2						
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	ІНДЗ	37
Поточний контроль									
4	4	4	3	3	3	4	3		
Контроль самостійної роботи									
			1	1	1		1	5	

Поточний контроль									Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 3					РОЗДІЛ 4							
Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4	Т 3.5	Т 4.1	Т 4.2	ІНД 3	тест и	38	75	25	100
Поточний контроль												
4	3	3	4	3	4	3		5				
Контроль самостійної роботи												

	1	1		1		1	5					
--	---	---	--	---	--	---	---	--	--	--	--	--

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами діагностики є екзамен, навчальний проект, тести, задачі.

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні основи педагогіки

Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину.

Тема 2. Методологія і методи науково-педагогічного дослідження.

Тема 3. Розвиток, соціалізація і виховання особистості.

Тема 4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу.

Тема 5. Нормативно-правові засади реформування сучасної системи освіти в Україні.

Розділ 2. Теорія освіти і навчання (дидактика)

Тема 1. Актуальні завдання сучасної дидактики. Навчання в цілісному педагогічному процесі.

Тема 2. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості.

Тема 3. Методи та засоби навчання.

Тема 4. Сучасні технології навчання. Технології візуалізації змісту навчання.

Тема 5. Форми організації навчання.

Тема 6. Урок як основна форма організації навчання.

Тема 7. Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної діяльності.

Розділ 3. Теорія виховання

Тема 1. Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст виховання. Основні напрями виховання.

Тема 2. Основні напрями виховання.

Тема 3. Загальні методи виховання.

Тема 4. Організаційні форми виховної роботи.

Тема 5. Педагогічні основи розвитку виховного потенціалу колективу.

Тема 6. Педагогічні основи діяльності класного керівника. Педагогічне керівництво самовихованням учнівської молоді.

Тема 7. Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми.

Розділ 4. Управління освітніми системами

Тема 1. Організаційні основи управління вітчизняною школою. Методична робота в школі.

Тема 2. Поняття про педагогічні інновації і передовий педагогічний досвід.

Тема 3. Реформування загальної середньої освіти в світлі концепції «Нова українська школа».

Тема 4. Оптимізаційний потенціал технологізації в освіті.

7. Структура навчальної дисципліни (спеціальна освіта)

Зміст модуля	Лекції (год.)	Семінар. заняття (год.) ?	Самост. робота студентів (год.)	Індивід. робота студентів	Всього
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ					
1. Педагогіка в системі наук про людину	2	2			4
2. Методологія і методи науково-педагогічного дослідження	2	4			6
3. Розвиток, соціалізація і виховання особистості	2	2			6

4. Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи	2	2			6
Розділ II. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ					
1. Актуальні завдання сучасної дидактики		1	4		5
2. Навчання в цілісному педагогічному процесі	2	2			4
3. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	1	2	4		7
4. Методи та засоби навчання	2	2			4
5. Форми організації навчання	1	1	4		6
6. Урок як основна форма організації навчання	2	2			4
7. Педагогічна діагностика результатів навчально-пізнавальної	1		4		5
8. Поетапне створення індивідуального освітнього	1	4	16		21
Розділ III. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ					
1. Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст виховання	1	2			2
2. Основи громадянського		2	2		3
3. Загальні методи виховання	2	2			3
4. Організаційні форми виховної роботи	1	2			2
5. Педагогічні основи розвитку виховного	2	2			4
6. Педагогічні основи діяльності класного	2	2			3
7. Педагогічне керівництво самовихованням учнівської	1	2	3		5
8. Місце і роль сім'ї у вихованні. Суспільні інститути виховання	1	2	3		5
9. Виховна робота з педагогічно занебаними дітьми			4		3
Розділ IV. УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ					
1. Організаційні основи управління вітчизняною школою. Методична робота в школі	2	1	2		7
2. Поняття про педагогічні інновації і передовий педагогічний досвід. Інноваційні освітні технології: суть, провідні завдання, роль у навчально-виховному процесі	2	1	4		7

3. Реформування загальної середньої освіти в світлі концепції «Нова українська школа»	2		4		6
4. Професіограма вчителя нової української школи.	2		6		
5. Поетапне створення індивідуального освітнього		4	26		30
6. Підсумкове заняття		2			2
ВСЬОГО	46	48	146		240

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ	
1	Педагогіка в системі наук про людину	2
2	Методологія і методи науково-педагогічного дослідження	4
3	Розвиток, соціалізація і виховання особистості	2
4	Педагогічний процес як система і цілісне явище. Закономірності і принципи педагогічного процесу	2
	Розділ II. ТЕОРІЯ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	
1	Актуальні завдання сучасної дидактики	1
2	Навчання в цілісному педагогічному процесі	2
3	Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	2
4	Методи та засоби навчання	2
5	Форми організації навчання	1
6	Урок як основна форма організації навчання	2
7	Поетапне створення індивідуального освітнього проекту	4

Розділ III. ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ		
1	Виховання в цілісному педагогічному процесі. Зміст виховання	2
2	Основи громадянського виховання	2
3	Загальні методи виховання	2
4	Організаційні форми виховної роботи	2
5	Педагогічні основи розвитку виховного потенціалу колективу	2
6	Педагогічні основи діяльності класного керівника	1
7	Педагогічне керівництво самовихованням учнівської молоді	1
8	Місце і роль сім'ї у вихованні. Суспільні інститути виховання	1
9	Виховна робота з педагогічно занедбаними дітьми	1
Розділ IV. УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ СИСТЕМАМИ		
1	Організаційні основи управління вітчизняною школою. Методична робота в школі	2
2	Поняття про педагогічні інновації і передовий педагогічний досвід. Інноваційні освітні технології: суть, провідні завдання, роль у навчально-виховному процесі	2
3	Поетапне створення індивідуального освітнього проекту	3
4	Підсумкове заняття	1
Разом		48

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Анєнкова І. П., Байдан М. А., Горчакова О. А., Руссол В. М. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Руссол : – Львів : “Новий Світ 2000”, 2020. 567.
2. Артемова Л.В. Історія педагогіки України. – К.: Либідь, 2006. – 424 с.
3. Бондар В. Дидактика. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2001. – 576 с.
5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 2-ге вид. доповн. .К.: Академвидав. 2012.
7. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л. В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 192 с.

8. Козловський Ю. М., Дольнікова Ст. Л. Педагогіка. Львівська політехніка. 2018.
9. Кривонос О.Б. Практикум з педагогіки: навчальний посібник / О.Б. Кривонос. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. – 174 с.
10. Сучасні шкільні технології. У 2-х частинах. Частина 1 / Упорядники І. Рожнятовська, В. Зоц. – К.: Редакція загальнопедагогічних газет, 2004. – 128 с.
11. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 311 с.
12. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка родинного виховання : навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 324 с.
13. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К.: Знання–Прес, 2003. – 418 с.
14. Левківський М.В. Історія педагогіки. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 360 с.
15. Лозова В.І., Троцко Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання. – Харків: ОВС, 2002. – 400 с.
16. Любар О.О. та ін. Історія української школи і педагогіки.–К. : Знання, 2006 . – 447 с.
17. Медвідь Л.А.Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. – К. : Вікар, 2003. – 335 с.
18. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка. –К.: Гранмна, 1999. – 350 с.
19. Нагачевська З.І. Педагогіка : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (спеціалізація історія). Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 144 с.
20. Настільна книга класного керівника: Навч.-метод. посібник. Схвалено МОН / Кузьмінський А.І., Омеляненко С.В. – К., 2012. – 262 с.
21. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
22. Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?f_bclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlep_bVQUXX47kRw__Z8Qc
23. Омеляненко, В. Л. Теорія і методика виховання : навч. посібник / В.Л. Омеляненко, А.І. Кузьмінський. - К. : Знання, 2008. - 415 с.
24. Омеляненко, В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації : практикум / В.Л. Омеляненко, А.І. Кузьмінський, Л.П. Вовк. - К. : Знання-Прес, 2006. - 423 с.
25. Омеляненко С.В. Педагогіка: Тестові завдання : навч. посіб. – К. : Знання, 2008. – 391с.
26. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І., Вовк Л.П. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. –2-ге вид., випр. – К.: Знання–Прес, 2006. – 423 с.
27. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / І. П. Аносов, М. В. Елькін, М.М. Головка, А. А. Коробченко. – Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2015.

28. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко – 2-ге вид., стер. – К.: Знання–Прес, 2006. – 700 с.
29. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навч. посіб. / Л.В. Кондрашова, О.А. Пермяков, Н.І. Зеленкова, Г.Ю. Лаврешина. – К.: Знання, 2006. – 252 с.
30. Пермяков О.А., Морозов В.В. Педагогіка. – К.: Знання, 2006. – 171 с.
31. Пихтіна Н. Основи педагогічної техніки. Навчальний посібник. Вид-во: центр учбової літератури. 2023. 316 с.
32. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка. – Суми: Університетська книга, 2005. – 320 с.
33. Сікорський П.І. Нова педагогіка. Львівська політехніка. 2021. 540с.
34. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи педагогічних досліджень. – К.: Зеніта, 2000. – 259 с.
35. Стельмахович В.Г. Українська народна педагогіка.–К.,1997. – 312 с.

Додаткові:

1. Андрощук І. М. Теоретико-методологічні основи організації змішаного навчання у закладі загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / І. М. Андрощук, О. В. Віролайнен // Вісник післядипломної освіти. Серія : Педагогічні науки. - 2021. - Вип. 15. - С. 10-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpopn_2021_15_4
2. Волинець Т. Методичні засади реалізації принципу наступності в навчанні фізики в закладах середньої освіти II ступеня [Електронний ресурс] / Т. Волинець // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. - 2021. - Вип. 1. - С. 153-158. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2021_1_18
3. Гришина Т.В. Освітня технологія як об'єкт методичної роботи. – Харків: Основа. 2003. 96 с.
4. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / Упоряд.: Воротникова І.П., Чайковська Н.В. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020..
5. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / Упоряд. Воротникова І.П. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020.
6. Дінтерсміт Т., Вагнер Т. Мистецтво навчати. Як підготувати дитину до реального життя. К.: Наш формат, 2017.
7. Кремень, В. Г. (Ред.). Національний освітній глосарій: вища освіта. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.
8. Кривонос О.Б. Підготовка студентів до семінарських занять: навчально-методичний посібник / О.Б. Кривонос. – Цьома С.П., 2018. - 60 с.
9. Мармаза О. І. Інноваційний менеджмент– Х.: ТОВ «Планета-принт», 2016.
10. Медвідь Л.А.Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. – К.: Вікар, 2003. – 335 с.
- 11.Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
- 12.Новий освітній простір: Інформаційний посібник, 2019: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/wp->

content/uploads/2019/04/NOP_Motivuyuchiy-prostir.pdf?f
bclid=IwAR1wgpWNjVUhfE6uJH0abN7iFcWAxQAWMTnMoGjlep
bBQUXX47kRw__Z8Qc.

13. Організація дистанційного навчання в школі методичні рекомендації <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
14. Остапчук Н. Використання GOOGLE CLASSROOM для організації уроків інформатики: структура віртуального класу [Електронний ресурс] / Н. Остапчук, Н. Полухович // Нова педагогічна думка. - 2020. - № 1. - С. 27-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2020_1_7
15. Остапчук Н. Структура сучасного компетентнісного уроку "Я досліджую світ" інформатичної освітньої галузі [Електронний ресурс] / Н. Остапчук, Л. Мельничук // Нова педагогічна думка. - 2021. - № 2. - С. 48-54. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2021_2_11
16. Основи педагогічної ергономіки : навчальний посібник / Н.Д. Карапузова, Є.А. Зімниця, В.М. Помогайбо. – Київ : Академвидав, 2012. – 192 с. – (Серія "Альма-матер").
17. Стрілецька Н. М. Використання прийомів (технік) формульованого оцінювання на уроках інформатики у початковій школі [Електронний ресурс] / Н. М. Стрілецька, О. С. Смаглюк // Молодий вчений. - 2020. - № 6(2). - С. 355-363. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_6\(2\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_6(2)__38)
18. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. К.: Знання, 2016.
19. Черненко В. П. Розвиток творчих здібностей на уроках інформатики за допомогою ТРВЗ-технології [Електронний ресурс] / В. П. Черненко, І. І. Киба // Фізико-математична освіта. - 2020. - Вип. 3(2). - С. 101-107. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3\(2\)__19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/fmo_2020_3(2)__19)

Інформаційні ресурси

1. Академія педагогічних наук України - <http://www.apsu.org.ua>
2. Український центр оцінювання якості освіти. – www.testportal.gov.ua
3. Освітній портал "Освіта.UA". – <http://osvita.ua>
Освітня мережа України. – www.edu.kiev.ua
4. Виховна робота в школі. – http://www.library.kherson.ua/teach/scool_07.htm
5. Відкритий урок: професійний журнал для вчителів. – <http://osvita.ua/school>
6. Для класного керівника. – <http://www.uroki.net/docklruk.htm>
7. Острів знань : Освітній шкільний інтернет-портал. – <http://ostriv.in.ua/>
8. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології Науковий журнал [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/
9. Учительский портал. – <http://www.uchportal.ru/>
10. Я – вихователь. – <http://vosпитatel.at.ua>
11. Слово вчителя. – www.konserg.ucoz.ua
12. Портал «Діти України». – www.children.edu-ua.net

13. Наукове електронне фахове видання "Народна освіта" . – www.narodnaosvita.kiev.ua
14. Освітній портал " Педагогічна преса". – <http://pedpresa.ua>
15. "Гармонія сімейного життя". Сайт для старшокласників та старшокласниць. – <http://harmonia.okis.ru>
16. Безпека дітей в Інтернеті. – <http://onlandia.org.ua>
17. Освітній онлайн-журнал. – <http://educlub.com.ua>
18. Щоденник. Уа. – <http://shodennik.ua>
19. Українська педагогіка. – <http://ukped.com>
20. Уроки.нет. – <http://www.uroki.net>
21. Інформаційний портал "Знання". – <http://znannya.info>
22. Методичний портал. – <http://pedsovet.su>
23. Тестування і моніторинг в освіті. - <http://timo.com.ua>

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів в системі загальної середньої освіти (Наказ МОН України № 371 від 05.05.2008) // Освіта України. – 2001. – № 6. – С. 3–16.
2. Загальні методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу у п'ятих класах загальноосвітніх навчальних закладів (лист МОН України від 24.05.13 №_1/9-368). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>
3. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.help/law/651-XIV/>.
5. Закон України «Про позашкільну освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.
6. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru>
7. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80?lang=ru>
9. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.07.2019 № 1/9-376 «Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2019/2020 навчальному році» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iitzo.gov.ua/metodychni-rekomendatsiji/>;
10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді» . – [Електронний

ресурс]. – Режим доступу :
<http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/2014-10-27/3008/nmo-1232.doc&embedded=false> ;

11.Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 № 1243 «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://docs.google.com/viewer?url=http://mon.gov.ua/files/normative/files/news/10/31/1243.doc&embedded=false>;

12.Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>

13.Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель із початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»
<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>